

**LIETUVOS BANKO
PRIEŽIŪROS TARNYBOS
FINANSINIŲ PASLAUGŲ IR RINKŲ PRIEŽIŪROS DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

SPRENDIMAS

DĖL Ž. D. IR ADB „COMPENSA VIENNA INSURANCE GROUP“ GINČO NAGRINĖJIMO

2019 m. rugsėjo 11 d. Nr. 242-360

Vilnius

Lietuvos bankas gavo Ž. D. kreipimąsi, kuriuo prašoma išnagrinėti tarp pareiškėjo ir ADB „Compensa Vienna Insurance Group“ (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

2019 m. vasario 1 d. įvyko eismo įvykis: transporto priemonė „Nissan Primera“, valst. Nr. (*duomenys neskelbiami*), kurios valdytojų civilinė atsakomybė buvo apdrausta tarp pareiškėjo ir draudiko 2019 m. sausio 25 d. sudaryta įprastine transporto priemonių valdytų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo sutartimi Nr. (*duomenys neskelbiami*) (toliau – draudimo sutartis), susidūrė su automobiliu „Ford Transit“, valst. Nr. (*duomenys neskelbiami*), (toliau – įvykis). Žala transporto priemonei „Ford Transit“ buvo padaryta dėl transporto priemonės „Nissan Primera“ vairuotojos B. D. kaltės.

Draudikas, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo įstatymo (toliau – TPVCPADĮ) ir draudimo sutarties nuostatomis, nukentėjusiam trečiajam asmeniui išmokėjo dėl įvykio padarytą žalą atlyginančią draudimo išmoką. Draudikas pareiškėją 2019 m. birželio 4 d. raštu informavo, kad, pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. birželio 23 d. nutarimu Nr. 795 patvirtintų Eismo įvykio metu padarytos žalos nustatymo ir išmokos mokėjimo taisyklių (toliau – Taisyklės) 62.2 papunktį, draudikas, sumokėjęs išmoką, turi teisę reikalauti, kad pareiškėjas grąžintų 50 proc. išmokėtos draudimo išmokos, nes tebegaliojant draudimo sutarčiai draudiko neinformavo apie pasikeitusią draudimo riziką (draudimo sutartyje nurodyto transporto priemonės „Nissan Primera“ valdytojų vairavimo stažo pasikeitimus). Draudiko manymu, atsižvelgiant į tai, kad per įvykį transporto priemonę „Nissan Primera“ vairavusio asmens vairavimo stažas buvo mažesnis, nei yra nurodyta draudimo sutartyje (vairavo asmuo, neturintis 5 metų vairavimo stažo), ir vadovaujantis Taisyklių 62.2 papunkčiu, pareiškėjas draudikui privalo grąžinti 50 proc. nukentėjusiam trečiajam asmeniui dėl įvykio išmokėtos 1 055,08 Eur draudimo išmokos, t. y. grąžinti 527,54 Eur. Pareiškėjas iš esmės su draudiko priimtu sprendimu sutiko, tačiau nesutiko su apskaičiuotos ir nukentėjusiam asmeniui išmokėtos draudimo išmokos dydžiu, todėl tarp šalių kilo ginčas.

Kreipimesi į Lietuvos banką dėl vartojimo ginčo nagrinėjimo pareiškėjas teigė nesutinkantis su draudiko priimtu sprendimu. Pareiškėjas nurodo, kad draudikas į draudimo sąmatą įtraukė automobilio dalis, kurios nebuvo pažeistos ar kitaip apgadintos per įvykį, todėl paprašė, kad draudikas atsisakytų reikalavimo pareiškėjui grąžinti dalį išmokėtos išmokos (527,54 Eur), iš naujo įvertintų padarytą žalą ir pateiktų teisingą sąmatą.

Atsiliepime į pareiškėjo kreipimąsi draudikas nurodė nesutinkąs su pareiškėjo reikalavimu ir prašo jį atmesti. Draudiko teigimu, pareiškėjas neginčija kaltės, žalos fakto, reikalavimo pagrindo ir draudiko teisės susigrąžinti dalį išmokėtų sumų, tik reikalauja, kad draudikas atsisakytų dalies atgręžtinio reikalavimo, nes, pareiškėjo nuomone, į sąmatą nepagrįstai įtrauktas automobilio sparno remontas. Draudiko teigimu, pareiškėjas 2019 m. rugpjūčio 2 d. visiškai patekino draudiko pareiktą reikalavimą, nes atliko reikalaujamą mokėjimą. Taigi, šiuo atveju ginčas kilo dėl nukentėjusios transporto priemonės sparno apgadینimo priskyrimo prie įvykio metu padarytų apgadینimų.

Draudikas teigia, kad priimant sprendimą buvo atsižvelgta į tai, kad pareiškėjas nėra įvykio dalyvis ir kad jis sugadینimų mastą vertina tik iš nuotraukų. Taip pat, draudiko teigimu,

pareiškėjo pripažįstamos žalos vietos ir ginčijamo apgadavimo iš esmės neskiria atstumas, o tik kėbulo riba tarp skirtingų detalių. Draudiko nuomone, kad galinis sparnas nebuvo apgadintas, pareiškėjas sprendžia iš automobilio padangos pėdsako sniege, tačiau neįvertina automobilio kėbulo pločio ir eismo trajektorijos. Taigi, draudiko teigimu, pareiškėjas nepagrįstai vertina tik per įvykį buvusio kontakto vietą, tačiau nevertina kontakto pasekmių. Draudiko manymu, apgadavimų mastas geriausiai matomas pridedamose nuotraukose, iš kurių matyti, kad apgadavimų mastas yra kur kas didesnis negu rato įspauda riba, o atskilusios atsakingo už padarytą žalą asmens automobilio kėbulo detalės galėjo dar labiau padidinti apgadavimų plotą. Draudikas pažymi ir tai, kad nustatytas dešinės pusės galinio sparno įbrėžimas galėjo atsirasti dėl durelių deformacijos. Draudikas teigia atsižvelgęs į pareiškėjo argumentus ir nustatytas žalos aplinkybes, taip pat į tai, kad iš esmės nėra ribos tarp pripažįstamų apgadavimų ir sparno apgadavimų, todėl neturi objektyvaus pagrindo remtis prielaidomis, kad per įvykį nebuvo apgadintos šios dvi detalės. Draudikas teigia įvertinęs ir tai, kad pareiškėjo kreipimosi pagrindą sudaro tik nepasitenkinimas ir abejonės dėl detalės priskyrimo prie eismo įvykio pasekmių, o ne objektyvūs įrodymai, todėl iš esmės draudikas mano, kad abi automobilio „Ford Transit“ detalės, t. y. dešinės pusės durys ir galinis sparnas, buvo apgadintos per 2019 m. vasario 1 d. įvykį. Atsižvelgdamas į tai, draudikas prašo Lietuvos banko atmesti pareiškėjo kreipimąsi kaip nepagrįstą.

K o n s t a t u o j a m a :

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą, kurio pagrindu priimamas sprendimas.

Atsižvelgiant į ginčo šalių paaiškinimus ir pateiktus įrodymus, darytina išvada, kad šalių ginčas kilo dėl draudiko apskaičiuotos ir nukentėjusiam asmeniui išmokėtos draudimo išmokos dydžio, t. y. dėl draudiko į automobilio „Ford Transit“ sąmatą įtraukto galinio dešinės pusės sparno ir statramsčio dažymo bei su šių dalių dažymu susijusių remonto darbų, pagrįstumo.

Lietuvos Respublikos transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo įstatymo (toliau – TPVCPDĮ) 22 straipsnio 2 dalyje yra nustatyta, kad jei apdraustos transporto priemonės valdytojas nevykdė ar netinkamai vykdė šio įstatymo 12 straipsnyje nustatytas pareigas ar padidino žalą dėl savo kaltės, draudikas turi teisę reikalauti grąžinti išmokėtą sumą ar jos dalį iš valdytojo. *Jei draudėjas nevykdė ar netinkamai vykdė draudimo sutartyje nustatytas pareigas, draudikas turi teisę reikalauti, kad draudėjas grąžintų išmokėtą sumą ar jos dalį.* Draudiko reikalaujamos grąžinti sumos dydis nustatomas atsižvelgiant į nustatytų pareigų pažeidimą, priežastinį ryšį su eismo įvykiu, dėl pažeidimo ar pareigų nevykdymo atsiradusios žalos dydį, kitas reikšmingas aplinkybes ir į Vyriausybės nustatytą Žalos nustatymo ir išmokų mokėjimo tvarką.

Vertinant abiejų šalių pateiktus duomenis, svarbu pažymėti, kad ginčo tarp šalių dėl kaltės, žalos fakto, reikalavimo pagrindo, draudiko teisės susigrąžinti dalį išmokėtų sumų ir grąžintinos dalies procentinio dydžio nėra, tačiau pareiškėjas nesutinka su tuo, kad draudikas į transporto priemonės remonto sąmatą nepagrįstai įtraukė galinio dešinės pusės sparno ir statramsčio dažymo ir su tuo susijusius kitus darbus, nes šie apgadavimai nėra priežastiniu ryšiu susiję su įvykiu. Nesutikdamas su pareiškėjo nurodomomis aplinkybėmis, draudikas teigia, kad abiejų automobilių apgadavimų mastas yra kur kas didesnė nei automobilio „Nissan Primera“ rato įspauda riba, o atskilusios atsakingo už žalą asmens automobilio kėbulo detalės galėjo dar labiau padidinti apgadavimų plotą. Draudiko nuomone, automobilio „Ford Transit“ galiniam dešinės pusės sparnui žala galėjo būti padaryta dėl automobilio durelių deformacijos, todėl visi į 2019 m. vasario 15 d. autoserviso UAB „Vasiliauskai“ sudarytą remonto sąmatą įtraukti remonto darbai yra susiję su įvykiu ir draudikas pagrįstai šių išlaidų dalies reikalauja iš pareiškėjo.

Lietuvos Respublikos draudimo įstatymo 98 straipsnio 3 dalies 1 punkte nustatyta, kad draudikas neturi teisės išmokėti draudimo išmoką ar atsisakyti ją išmokėti, neįsitikinęs, kad draudžiamasis įvykis buvo. TPVCPDĮ 3 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad išmoka šio įstatymo nustatyta tvarka mokama dėl nukentėjusiems tretiesiems asmenims padarytos žalos, kai už žalą atsakingiems asmenims valdant ar naudojant transporto priemonę atsiranda civilinė atsakomybė. To paties įstatymo 19 straipsnio 6 dalyje nustatyta, kad draudikas moka tik

įrodymais pagrįstos per eismo įvykį padarytos žalos dydžio išmoka, neviršijančią šio įstatymo 11 straipsnyje nustatytų draudimo sumų, ir turi teisę atmesti nepagrįstus reikalavimus dėl žalos, padarytos per eismo įvykį, atlyginimo.

Nagrinėdamas civilinės atsakomybės draudimo klausimus kasacinis teismas yra išaiškinęs, kad asmuo gali būti įpareigotas atlyginti žalą, tik esant priežastiniam ryšiui tarp teisei priešingų jo veiksmų ir kilusios žalos. Priežastinio ryšio nebuvimas visais atvejais atleidžia asmenį nuo pareigos atlyginti žalą. Tos pačios taisyklės taikytinos ir draudimo įmonėms (draudikams), kurios pareiškia regresinius reikalavimus asmenims, atsakingiems už padarytą žalą. Šiuo atveju nepakanka įrodyti draudimo išmokų fakto, būtina įrodyti, kad draudimo išmokų dydis yra priežastiniu ryšiu susijęs su žala padariusio asmens veiksmais (eismo įvykiu). Jei nukentėjusiajam dėl kokių nors priežasčių buvo sumokėta daugiau, negu privalėtų atlyginti žalą padaręs asmuo, draudikas iš žala padariusio asmens regreso tvarka gali gauti tokio dydžio žalos atlyginimą, kuris yra realus ir pagrįstas (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2010 m. vasario 23 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-78/2010). Taigi, atsižvelgiant tiek į teismų praktikos, tiek į teisės aktų nuostatas, pažymėtina, kad nagrinėjamu atveju draudikas privalo pateikti objektyvius įrodymus, pagrindžiančius išmokėtos ir iš už žalą atsakingo asmens reikalaujamos išmokos dydį.

Atkreiptinas dėmesys, kad draudikas nei pareiškėjui, nei Lietuvos bankui nepateikė jokių objektyvių įrodymų, pagrindžiančių kad būtent per įvykį buvo apgadintas transporto priemonės „Ford Transit“ galinis dešinės pusės sparnas ir statramstis. Draudikas Lietuvos bankui nepateikė netgi duomenų, kad automobilio „Ford Transit“ statramstis buvo sugadintas. Iš pateiktų duomenų matyti, kad draudikas remiasi tik subjektyviais paaiškinimais ir tikimybe, kad automobilio „Ford Transit“ dešinės pusės galiniam sparnui ir statramsčiui žalos galėjo padaryti nuo kaltininko automobilio atskilusios detalės arba žala galėjo būti padaryta dėl pačių automobilio „Ford Transit“ durelių deformacijos. Draudikas nepateikė įrodymų, kad vertino abiejų įvykyje dalyvavusių transporto priemonių kėbulo plotį ir įvykio trajektoriją ir kad realiai nustatė, kad būtent įvykio metu buvo padaryta žala automobilio „Ford Transit“ galiniam dešinės pusės sparnui ir statramsčiui. Vertinant Lietuvos bankui pateiktus įrodymus, svarbu tai, kad objektyviausiu įrodymu, galinčiu pagrįsti per eismo įvykį automobiliui „Ford Transit“ padarytus sugadinimus, laikytina 2019 m. vasario 1 d. eismo įvykio deklaracija, nes ji yra patvirtinta abiejų eismo įvykio dalyvių parašais. Eismo įvykio deklaracijoje yra nurodyta, kad per eismo įvykį buvo apgadintos tik automobilio „Ford Transit“ dešinės pusės durėlės, tačiau joje nėra nurodyta, kad buvo apgadintas ir automobilio „Ford Transit“ galinis dešinės pusės sparnas ar statramstis. Kadangi draudikas nepateikė jokių objektyvių įrodymų, pagrindžiančių, kad būtent įvykio metu buvo apgadintas automobilio „Ford Transit“ dešinės pusės galinis sparnas bei statramstis ir kad įvykio kaltininkas yra atsakingas už šį sugadinimą, darytina išvada, kad pareiškėjui nekilo pareiga grąžinti draudikui dalies draudimo išmokos už automobilio „Ford Transit“ galinio dešinės pusės sparno ir statramsčio remontą.

Be to, iš Lietuvos bankui pateiktų duomenų matyti, kad pareiškėjas nesutiko ir su 2019 m. vasario 15 d. autoserviso UAB „Vasiliauskai“ sudarytoje remonto sąmatoje nurodytu galinio dešinės pusės sparno remonto darbų mastu ir kaina. Iš Lietuvos bankui pateiktų duomenų matyti, kad automobilio „Ford Transit“ galinio dešinės pusės sparno sugadinimai yra minimalūs, t. y. iš esmės yra šiek tik įbrėžtas detalės kampas, tačiau transporto priemonės remonto sąmatoje nurodyta, kad turi būti perdažyta visa detalė. Lietuvos banko vertinimu, net jeigu draudikas ir būtų pateikęs įrodymus, patvirtinančius, kad automobilio „Ford Transit“ galinio dešinės pusės sparno sugadinimai yra susiję su įvykiu ir eismo įvykio kaltininkas yra atsakingas už juos, tačiau jis nei pareiškėjui, nei Lietuvos bankui nepateikė jokių objektyvių duomenų, kurių pagrindų būtų galima nustatyti, kad draudikas iš sutarties kylančią prievolę vykdė ekonomiškiausiu būdu (Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.200 straipsnis), t. y. nepateikė duomenų, kad dėl minimalių detalės sugadinimų pagrįstai buvo nuspręsta perdažyti visą detalę ir kad nebuvo techninių galimybių apgadintą detalę suremontuoti kitu, ekonomiškiau būdu. Tai suponuoja išvadą, kad draudikas transporto priemonės „Ford Transit“ remonto darbus atliko nesilaikydamas teisės aktuose įtvirtintų reikalavimų, todėl pareiškėjas neprivalo padengti dalies draudimo išmokėtos išmokos, būtent už automobilio „Ford Transit“ galinio dešinės pusės sparno remontą.

Atsižvelgiant į visa tai, kas buvo išdėstyta, darytina išvada, kad draudikas nepateikė jokių duomenų, paneigiančių abiejų eismo įvykio dalyvių pasirašytoje eismo įvykio deklaracijoje nurodytus automobilio „Ford Transit“ sugadinimus ir kurių pagrindų būtų galima teigti, kad būtent per įvykį buvo sugadintas automobilio „Ford Transit“ galinis dešinės pusės

sparnas ir statramsčiai (tik savo subjektyvius paaiškinimus). Remiantis tiek teisės aktų nuostatomis, tiek teismų praktika, darytina išvada, kad pareiškėjas nėra atsakingas už automobilio „Ford Transit“ galinio dešinės pusės sparno ir statramsčio sugadinimus ir su tuo susijusius remonto darbus, o tai suponuoja išvada, kad draudikas neturi teisės reikalauti, kad pareiškėjas atlygintų dalį šių detalių remonto išlaidų. Kadangi Lietuvos bankui pateikti įrodymai patvirtina, kad pareiškėjas yra draudikui sumokėjęs 50 proc. nukentėjusiam trečiajam asmeniui išmokėtos 1 055,08 Eur draudimo išmokos, t. y. 527,54 Eur, o draudikas neturėjo teisės reikalauti kompensacijos už automobilio „Ford Transit“ galinio dešinės pusės sparno ir statramsčio remontą ir su šiuo remontu susijusias kitas išlaidas, draudikas privalo pareiškėjui gražinti nepagrįstai reikalautą ir pareiškėjo draudikui jau sumokėtą sumą.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.1 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

1. Tenkinti pareiškėjo Ž. D. reikalavimą ir rekomenduoti ADB „Compensa Vienna Insurance Group“ gražinti pareiškėjui dalį draudikui sumokėto atgręžtinio reikalavimo už automobilio „Ford Transit“ galinio dešinės pusės sparno ir statramsčio remontą.

2. Įpareigoti draudiką per mėnesį nuo šio sprendimo priėmimo dienos raštu informuoti Lietuvos banką apie šio sprendimo rezoliucinės dalies 1-ame punkte nurodytos rekomendacijos įgyvendinimą (neįgyvendinimą). Draudikui neįvykdžius minėtos rekomendacijos, apie tai bus paskelbta Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl ginčo sprendimo kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu.

Direktorius

Mindaugas Šalčius